

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára

Felélő szerkesztő:

Laptulajdonos és kiadó:

Kéziratokat nem adunk vissza.

Egész évre 8 K
Fél évre 4 K
Negyed évre 2 K
Egyes szám ára 30 fillér.

OSZESZLY M. VICTOR.

BALKÁNYI ERNŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Erő könyvkereskedésben Alsólendván.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nyitlter sora egy korona.

Maradjunk-e a régiben?!

Alsólendva, július hó 13.

Közönségünk egy nagy részének már régi vágya, hogy jelenlegi felekezeti jelleggel bíró népiskolának községi, majd pedig állami kezelésbe menjen át. Eme óhajnak az előnyöz elzoltott is sokszor meghánytát-vetették a hang-adó körök, de talán sohasem fejlődött ki erélyesebb akció a tanügy érdekében, mint a mult hetekben. Erre az okot egyrészt az új iskolaszéki választás, másrészt az a körülmény adta meg, hogy manapság már a legrományosabb község lakossága is igyekszik iskoláját olyan biztos alapokra fektetni, amiből egy a községnek, mint a tanügynek magának határozott előnye van.

A mi elemi népiskolák tudvalevőleg a róm. kath. papság kezelésében van; ez a körülmény teszi lehetővé, hogy a más vallásbeli tankötelesek vagy egyáltalán nem, vagy aránylag horribilis tandíj fejében járhatnak csak ezen iskolába. Ergo: szükségessé vált, hogy izraelita polgártársaink külön elemi iskolát létesítsenek, míg a reformátusok most vették tervébe, hogy ók is állítsanak fel — a maguk számára — egy harmadik felekezeti tanodát. Hogy ez a két utóbbi iskola fenntartása milyen óriási terheket ró polgártársainkra, erre vonatkozólag talán nem lesz érdektelen, ha megjegyezzem, hogy az izraeliták nem kevesebb, mint 4 korona havi tandíjat fizetnek egy-egy gyermek után s ha történészen valakinék 3 vagy 4 gyermeke járja az izr. elemi iskola osz-

tályait, abban az esetben olyan horribilis összeget kell évente leraknia, hogy ezen a pénzen gyermekei a felsőbb iskolák valamelyikét is végezhetnék.

Ezen az állapotban akart változtatni az a régóta folyt akció, amely az elmúlt héten csaknem bevezett a megvalósulás révéjébe. Egyszeriben kiakarta venni az iskolát a papok kezéből s odaadni a községnek, hogy ezután mint községi iskolába történhessen a beiratkozás, természetesen — vallásfelekezeti különbség nélkül. Ez egy csepp terhet sem róna a községre, sőt meglelne belőle az a hasznunk, hogy először emelnie az elemi oktatás nivóját, másodsor felelőseggé tenné a más felekezeti iskolákat, harmadsor könnyítene a keresztény szülők sorsán is azáltal, hogy rendes, modern intézetbe — a jelenleginél esetleg kisebb tandíjért járhatnának gyermekeik.

Már csak azért is nem ütközne nehézségekbe ennek az ügynek a dülöre jutása, mert mint tudjuk, a községi iskolának már meg van a helyisége. Az az épület, amelyben jelenleg a felekezeti iskola van, a községé, s épügy épült a zsidók, meg a reformátusok pénzén, mint a keresztények. Tehát iskolaépítélettel sem kellene gondoskodnunk, hanem egyszerűen kinujtatunk két kezünket s — jogos tulajdonunk a mi birtokunkba jönné vissza.

Attól pedig ne tartson senki, hogy a község nem lesz képes fenntartani az iskolát a lakosság újabb megterhelése nélkül.

Teherről szó sem lehet, s ha pedig mégis megtörténne, hogy a „vagyon” rovát nem fedezné a „teher” rovatot, abban az esetben (tehát csakis abban az esetben) áll jogában a községnek 5%-ig pótdátot kivétnie s ha még ez sem fedezné a hiányt, akkor az állam adja meg segélyképpen a többlet-összeget.

De zámoljunk aztán azzal is, hogy mihelyt községi kezelésbe megy át az iskola, ezzel óriási lépést tettünk az államosítás felé. A községésítés mintegy átmeneti intézkedés lenne csak, mert a felekezeti tanodáknak — rendes körülmények között — először községi kezelésbe kell átmennie, hogy az államosításért lépéseket lehessen tenni. Ha már a községésítés stádiumában vagyunk, úgy kevés megérőltetéssel könnyen kikunyorálhatjuk az állam segedelmét.

A mi kis, de igen intelligens városkánk pedig megérdemelne, hogy modern állami iskolát kapjon. Mert, nem lehet tagadni, a meglévő tulfuzolt és hiányos felszerelésű kath. felekezeti iskola nem képes a kor követelményeinek úgy megfelelni, mint egy rendezett és kellő tanerővel ellátott állami iskola.

Nem akarom ezzel a tisztelt felekezeti tanító urakat bántani. Tudom, hogy ók is hivatásuk magaslátán állanak, sőt erőkér megfeszítésével is azon vannak, hogy iskolájuk a hozzáfűzött várakozásnak megfeleljen. Bámolom is önfeláldozásukat, hogy ily mostoha viszonyok közepette is dicseretesen megállják helyüket. Ne tagadja azonban

A szociálista.

— Az „Alsólendvai Híradó” számára írta: —
Kertész József, nagykanizsai polg. isk. tanár.

A Dunánult egyik kisebb mezővárosában vagyunk. Szép tavasz idő és vasárnap van. A litániának éppen vége; ki haza igyekszik, ki sétára indul, ki mástéle; de a legtöbben Egyed János asztalos-mester házá felé tart, hol természetesen gyülekezik a közsöng. Egy fiatal mestersegédjének akarnak utolsó útjára kísérsni. A pap elbucszasztja, aztán a boldogult legénybarátát vállukra emelik a Szent-Mihály lovát, a harang megkondul és vizsik a közeli temetőbe. Egy-egy könyh ha felissalán is a legnagyobbívű asszonyok szemében, de a szeretőnek, a fájdalomnak igazi könyveti a messze idegenben lakó szülők szivéből facsarja ki a kedves íu elvészete. Elhanolták. A közsöng szétoszlak, beszélgetnek a szerencsétlen ifjú új tulajdonságairól, és nem elmulasztják hozzátenni, hogy Egyed uram elég szép temetés rendezett a műhelyében dolgozott idegen segédnek.

Egyed János jómódu asztalos volt. Mesterségén kívül is tanult egyetmást; külföldön is járt és a kis városban, sőt a környéken is szivesen dolgoztatott nála, mert izléses, tartos butoraival mindenfelé meg voltak elégedve. Mikor a temetésről hazért, azt mondta a feleségének: — No anyjukom, legényről kell gondoskodnunk, csak a munka.
— Csak valami jórával kerülne, hogy ne

lenne vele anyai bajod, apjuk; különösen vigyázz, hogy szociálistát ne fogadj a házba.

— No-no, majd résen leszek, — jegyzi meg Egyed s azzal befordult a műhelybe, elővette a ritkán használt fa-kalamárist és levelet írt Budapestre a szakegyetlehez, hogy egy ügyes, jórával butoraszatolot küldjenek hozzá.

Elgondolhatták, mennyire találgatták, milyen lesz az új segéd. Szőke-e, barna-e, fiatal-e, öreg-e. Kivált Egyed uram Mariskájának 18 éves esztét foglalkoztatták ezekhez hasonló kérdések, mert aki most meghalt, — lsten nyugosztaja, — olyan sötétan forma ember volt; az igaz, hogy mindig beteg volt az istendára.

Egy hét alig telt bele, itthon volt az új legény. No hát ilyen meg nem dolgozott ebben a városban! Amint megérkezett és bemutatta magát mesterének, akár hiszik, akár nem, megtörtént az a csoda, hogy Egyed uram ülésel kínálta meg. Olyan őrás viselkedést volt, hogy szinte nem akarta elhinni, hogy ez ő legénye lesz.

— Milyen iskolát végzett? — kérde a legényt.
— Gimnáziumi négy osztályt.
— Bizonyosan rosszul tanult s azért adta édesapja mesterségére?
— Nem úgy van, uram; alig volt 3 is, aki jobban tanult nálammál, de nagy kedvem volt az asztalosáshoz, hát az lettem.
— Merre járt már?
— Voltam a fővárosban, Ausztriában, Német- és Franciaországban. De haza vgyódtam, mert tetszik tudni, „ki a Tisza vizét issza, vágyik

szive annak vissza.” Mivel pedig a fővárosban nem kaphattam munkát, szivesen jöttem vidékre.

Másnap munkába állt. Furcsa ember volt. Ha nem kérdezték, vagy mondani valója nem volt, egész nap se hallották szavát. Reggel pontosan állt a munkába, este pontosan haza. Ez nem igen tetszett Egyed uramnak, mert a munka sok volt, meg az éddigi segédék nem vették olyan szigorúan a dolgot. Nem is állta meg, hogy ne szőljön neki emiat.

— Mester uram, — mondá illendőséggel Kósa Ferenc, az új segéd, — ha reggeltől 6 óráig esté 6 óráig tartó munkával nem tudjuk megkérerni mindzát, amire mint embernek és polgárnak szükségünk van, akkor mindenesetre baj van, de ezt a bajt nem a munkaidő meghosszabbításával kell orvosolni.

— Hát ugyan mivel?
— Gázda uram csak úgy tudja, mint én, hogy az iparcikk megbecsülésével a mesterek részére s a munkaidő emelésével a segédék részére.

Mivel Egyed uram belátta, hogy ez igaz bezed, nem tett ellenvetést, nem is említette többé, hogy egy kicsit neheztelt segédjére. Vacsora után, mikor magukra maradtak, nem állhatta meg, hogy feleségének el ne panaszkodjék. Ursának, rátartónak nevezte legényét. De váratlanul egy kis prókátora akadt Kósa Ferencnek. Mikor már a szülők elhallgaltak, megszólalt Mariska, de fel se tekint várrásról:

— Édes apám, nem adja meg az új legény a kellő tisztelét?

senki, hogy rendezettebb viszonyok fokozzák az ambícióit. Az az állami tanító, kinek az új törvények 400 K fizetési előnyt biztosítanak a felekezeti s községekkel szemben és nem kell neki egy tarteremben 90—100, sőt ennél is több tanulóval vesződni, — minden bizonynál nagyobb ambícióval tud megfelelni népevelől hivatásának, mint az a felekezeti tanító, akit az új törvények elég méltánytalanul messze mögötte hagynak fizetés dolgában az államiakkal szemben s hozzá még a fáradozásakkal elért dicsőséget meg kell osztaniok a tisztelőddel úrrakkal.

Mindez igaz, mondja egyik-másik polgártársunk, ámde az állami iskola nem törődik a vallásos neveléssel, a hittannal. Bocsnán! Az állami iskolában mindegyik vallásbeli növendék megkapja a maga részét s hitoktatóját, kinek szigorú kötelessége a hittani órák pontos betartása. Azt azonban meg a legjobb akarát melletts nem mondhatjuk el a mi kath. iskolánkról, hogy ott a hittani órák pontosan betartottak volna.

Ezeket a nyomós igazságokat tartották szem előtt, akik az elmúlt héten megmozgattak minden követ, hogy a községeseit egy lépéssel előbbre jussanak az államosítás felé. Hogy pedig ez nem sikerült, az nem rajtuk, hanem ama embertestvéreinken mulott, akik még ebben a fontos ügyben sem tudtak fölfeje emelkedni hetköznapiságuknak.

De ezzel meg nincsen veszte minden. Az igaz ügynek buknia nem szabad és csupán városunk értelmiségétől függ, hogy eljuttuk-e a községeseit, vagy folytassuk a megkezdett küzdelmet.

Az iskolákban beállt szűmőd nagyon is alkalmas arra, hogy folytassuk. Sorompóba kell állítani a híveket, meggyőzni a kétkedőket, úgy hogy rövid idő múlva a községeseit iskola levegye izralta, meg más vallásbeli polgártársaink válláról azt a súlyos terhet, amit a külön felekezeti iskolák reá rótnak.

De akár előbb, akár utóbb áll be az a változás, alapjában mindegy; ha a mo-

dern szellem által kijelölt uton kívánunk haladni, ha tanügyünk a megkövetelt nővóra akarjuk emelni, ha megakarjuk szüntetni azokat a súlyos állapotokat, ami más vallású polgártársainkat nyomja a felekezeti iskolák által, s hacsak nem vagyunk ellenségei önmagunknak, — a fő az, hogy ne maradjunk meg a régi ben semmi esetre sem.

Cselédmizériák Alsólendván.

A cselédmizéria nem újkelté és éppenséggel nem szörványosan mutatózó jelenség. Nem az újabb szociális mozgalmak vetették azt föl színe. Ennek a kérdésnek nagy és sötét multja van már és minden jelentősebb vidéki város esztendői sora óta kizd a családi tüzhely békéjéért, melyet legfőbbörz a gyakran felszínre vezető cselédkérdés tesz mozgalmassá.

Egy helybeli háziasszony tegnapielő levelet intézett hozzánk, arra hívja föl városunk háziasszonyait, hogy tömörüljenek és indítsanak akciót a hatóságis cselédhelyeztetés érdekében. Az érdekes levél így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Alsólendván éppanira aktualis a cselédmizéria, mint más városban, de meg másutt a háziasszonyok maguk ügyeznek ezt a bajt megszüntetni, addig mi csak otthon, férjünk előtt, vagy legelőbb zsurjainkon lamentálunk róla, de a panaszról tovább soha nem jutunk. Hogy akcióba kellene lépniük, arra senki sem gondol, Enkül pedig örökre a nyakunk marad a cselédmizéria.

E levelemnek az a célja, hogy leírzzam Alsólendva háziasszonyait, tegyük végre valamit mi is. A folytonos sopánkodás helyett csak a cselekvéssel, a tettel érhetünk célt. Hát cselekvünk. Tervem nagyon egyszerű, de kevés fáradsággal s jóarattal megvalósítható.

A háziasszonyoknak, kinek az otthon körében sok okát adnak a boszorkodásra, főmórtatók kell s azt kell kérni, hogy mint már több városban, Alsólendván is állítsanak föl hatóságis cselédhelyeztetést.

A mai cselédék kétheinkint változtakál helyekre. Ennek okát sok város már megtalálta a cselédhelyeztetés intéztek helytelen voltában, valószínűleg nálunk is ebben rejlik. A nem éppen pontos hatóságis ellenőrzés a cselédleányokat a cselédhelyezköz kénye-kedvének teszi ki s így történik, hogy a ma elhelyezett szakácsnő vagy szobalányt két hét múlva a cselédhelyezköz más

helyre hívja. Ezze, főm áll az az eset, hogy a háziasszony eseled nélkül marad, a cselédleány pedig újabb követeitisi díjat kell, hogy fizessen a helyszínezők.

Minden városban megvan ez a visszázás. A város községesezők függ, hogy a miériákon milyen módon segítsenek. Az itt jelzett példa előzőző értekelőzőkkel kell tartanunk és ennek eredményeképpen fel kell tennünk az illetékes köröket, hogy mielőbb állítsanak föl Alsólendván hatóságis elhelyeztetést.

Ime, megmutattam az utat, melyen haladnunk kell. Csak így segíthetünk magunkon. Most már az a fő, hogy valaki vegye kezbe közlünk a mozgalom vezetését és akkor a komoly akcióknak meglesz a hatása s röviden föl lehet állítani Alsólendván is a hatóságis cselédhelyeztetést.

Szerkesztő úrnak háts közlénetet monok soraim szives közléseté.

Alsólendva, 1907. július hó 11-én.

Egy alsólendvai háziasszony.

Megszívvelésre méltó sorok ezek, kérem. Háziasszonyok, tessék határozni! De mentől előbb

Tollfuttában.

Most mult egy esztendeje, hogy a magyar hölgyek szívében könyölt a tulipán. Most mult egy esztendeje, hogy leltambuzogtunk, lehaszárólúntunk mindenkit, aki nem hordott tulipános kabátot, cipőfőzőt, szétabot, nem szivott tulipános cigarettát, nem evett tulipános „becsi”-szaléte. Most mult egy esztendeje, hogy ugyanezen lap hasábján (akkor még mint főmunkatárs) egy rövidke cikkben dal zentem a minden tulipánok nyilásáról s éles előrelátással megjövendöltem, hogy az a tulipán az osztrákok, de specialiter az osztrák fűrdőtulajdonosok szemében ártatlan gyermekjétkétnél nem egyéb, amely történetesen jó lehet mindre, csak arra, hogy a fűrdőre készülő magyar penzsziválj közli — akik pedig valomikor nem is olyan régen hüségét esküdtek az „édes”, a „drága”, a „szert” hazai földnek csak egyet is tessék tartózkodni a betármák, a szemtelenség, a piszkosnak kikialított osztrák swager fűrdőtől.

Megjövendöltem azt is, hogy az a tulipán csak addig csekedik a kabátunk kihajóján, meg a bluzok elején, míg aktuálissá nem lesz az a kérdés: „Hova megyünk nyaralni?” És mihelyt elhatároztuk, hogy — úgy mint tavaly — Strybia vagy Ausztriába megyünk, úgy elpárolog a kabátunk kihajójáról, meg a bluzok elejéről a tulipánunk meg a szaga is, mint a kámför. Egyszeri-

— Dehogy nem, inkább úgy beszél velem, mintha tudja Isten ki, meg mi volnék.

— Hát napközben hogyan végzi a munkáját?

— Arra szíves panaszom. Úgyes, szorgalmas, az időt el nem pazarolja. De miért kérdezt ezt, leányom?

— Csak úgy eszembe jutott, édes apám, — szólt fülig elpirulva.

Az éles-szemű anyja belátta, hogy kis leánya lekét már megérintette az új legény szelleme. Okos asszony volt: ne gondolja senki, hogy Kósa Ferenc, most föl is ut, le is ut. Oh nem, ott maradt ezennel is, csak a kis fiskálisra ügyelt az anyai szem.

Hanem a kis város mesterelegényi csak nem kaphatták az új legényt maguk közé, t. i. a korsóba. Beszéltek vele már többben, de mikor a vasárnapi munkaszünetet nem velők töltötte tivornyában, valamelyik jótörke legény azt találta mondani:

— Bizonyosan valamí jöfélé szociálista lehet.

— Hát iszen mi se volnánk mások, — vágott közbe egyik is, másik is.

— Eppen azért, ha szociálista, akkor legyen az elvtársak között jóban, rosszban.

Az is igaz, — hagytták rá a boros legények. Masnap minden műhelyben Kósa Ferencet bírálgatták, szapulták. Ez inasgyerekek meg szerte hirdették híret a város minden zégébe, zugába. Ugy hogy nemokára ha Kósa Ferenc végig ment az utcán, nemcsak utána néztek, de olványfe megjegezték is hallott magafelő, hogy búzské, úres fejű, országlefőrgató, meg tudja a jó ég mit. De egyet nem foghattak rá: hogy istentelen.

Mert nem volt az az istenidőltő vasárnap, hogy a polgárléányok ott ne látták volna a misén. Ami szabad-idejét különben volt, azt sétáltással, hasznos olvasgattással töltötte, meg kellemes beszélgetéssel mesterének családijával. Mert Egyed János nem azért volt értelmes ember, hogy fel ne ismert volna segédjének derek tulajdonságait. Néha bizony, kivált úgy vacsora után, jól ott felejtették magukat az asztalnál. A szelid Mariskának annyit különösen valója volt a fővárosról, a külföldről, különösen Párisról, hogy alig tudott rá felélni Kósa barátunk.

Mikor egyszer ilyen kedves beszélgetés után ajánlotta neki, redire kezei fogott a fővárosról, meg Mariska is, bár az igazán megvalva, lesitőtt szemmel. És a kedves munkás-leány kezén keresztül megérezte az ifjú a szív dobogását. Megdobbant az övé is; és ez volt az első eset, hogy könyvei mellett füve messze kalandoztatók gondolatla. Hát nem Mariskánál? De ott. Hanem nagy fálvóság volt az egy szegény iparosnégre. A gazda leánya! Forrt a feje. Egyszer csak becsapja a könyvet és teljes dacosan hátraszege azt mondja magában: — Eszelen képzelőzés az egész, olyan volt az a leánykék, mint száz meg száz másé. Hüszög tölem, ha azt gondolom, hogy szerez. En se gondolok reá. Azzal lefelejté, de bizony csak a hajnal derülete szemére az álom tündertákaróját.

Onok azt hiszik most, hogy sőhajál felük meg a műhely és his igazán énekel napközben, mint ahogy a nrszimművekben szokás. Oh nem. Szótlanul dolgozott ezennel is, olvasgatótt, ha ráért, beszélgetett a családdal, mint annakelőtte; nem kereste, de nem is kerlitta a leány tekintetét.

Egymásnak nem szóltak arról, hogy mily forradalmal idézett elő egyik a másik szívében. A szulók sem sejtették, hogy a fiatalok szívében már ott van eszárja a legedesező érzelmek. De Mariska tudta, hogy Kósa nyugodtásig csak tatarója a lélekben izzó szerelmek tüzeinek.

Multak a hetek, multak a hónapok. Eljött a gyámolósé és ez jött a zuzmarut lét.Kósa Ferenc el se kívánczolt helyéről, de nem is akartak rajta kiadni. Legénytársai közül már sokkal kötött laazab-eresebb baraiságot. Bizonyos megtízselelének tartották, ha társaságban lehettek. Tekintély volt előttük okos, megmondott beszéde, bő tapasztalata és szép jelenség. Bár sokan voltak még, akik a fustos kocsmát bűzben titymató boros hangon beszéltek a fura szociálisról, de ezekből az irigység és tudatlanság beszélt, és csodálatos módon mind többen-többen maradtak el a szokásos vasárnapi tivornyáktól és azon módon szaporodott az olvasgató, hazafias szociálisák száma, kik istenükről sem feledekeztek meg.

Névpn ha fordult, disznótör ha esett, nem egyszer találkoznak Kósa Ferencel, akit Egyed uran családijával együtt mindenkor beinvitáltak ilyen alkalomra. Ilyenkor énekel a fiatalással, ha táncra kerül a sor, onnan se huzta ki magát, adomázott és ha külföldi utazásairól, az igazi szociális elvekéről és törekvésekről s a szociális jelleméről beszélt, egész kör képződött körülötte és hallgatók okos beszédét, mintha még csepegett volna ajkáról.

(Vége következik.)

ben belevárodol a mellények zsebébe (jó helyre van ott is) — gondoljuk, — hiszen nem csizák ki) s csak ép úgy elmozdunk az osztrákok odát, mintha nem is mi lettünk volna azok, kik arcába köptünk — volna, ha tehettük — volna.

És íme, egy esztendő múltán érek csak rá konstatación, hogy a jóslat bekövetkezett, szomorúan bekövetkezett.

Vannak visszatértnék külföldi fürdőzésekünkől cudoril megcsapatott érszénnyel, a mellényzsebbe degradálódtól lekészéssel: a tulipánok nyoma sem volt Nagy-Tulipániádban. Meghalt, kiszivelt — örökre...

El is feledének, ha nem éppen most volna ennek a szomorú halálnak az évfordulója.

De tartozunk önmagunknak is, meg annak az elhervadt szegény virágnak is annyival, hogy megemlékezzünk róla az évforduló idején. Így szokunk cselekedni minden kedves halottunkkal szemben: miért ne tennék meg a tulipánnal is?

Hogyan, mikor megemlékél! Mennyi pirulást, megszegézetést kellett elütnie, míg mi feltárgyalók verjük a mellénket — a magyar par járára a nyilvános helyeken, s fél órával később újabb megrendelésel tértünk tolethem, meg mindenben — a külföld javára, mikor nem látta senki.

Tudnék esetet mondani, amikor egy nagyrúri hölgy, aki a mezei tulipán-akcióban felhőrtá szonokolta magát a gyűlésterembe, az érkezőletről hazamenve tollat veti kezébe s Zwiebacknak írt árjegyzékét! — Wienbe.

Tudnék esetet mondani, amikor egy szintén erősen agítáló, lefőtöl talpig tulipános hölgy azáltal állt be a főosztályba, hogy ő tulipános zásznat öhajt vásárolni. És amikor a boltos eléje adta az első kártyát, amely tulipános is volt, vászon is volt, meg magyar gyártmány is volt, hát nem azt vette meg, hanem a másodikat, amelyek — dacára hogy hemzsegett rajt a tulipán — oszák gyártmány volt, de néhány krajcárrel olcsóbb a magyar kezek munkájának; megvette az osztrák tulipános zásznat, mert a fővel akkor nem is léven, hogy „pártoljuk a hazai ipart,” hanem ez: „pártoljuk a tulipánt.”

Tudnék esetet mondani — oh, de hányat! — amikor a magyar ipar egységére idegen pezsgőtöltek mámorosak, sweici kappantól gyomorfurutosok a bécsi-szabász-ruhás „hoňiak” a tulipán-nyílás idején, míg a nép, a fenséges nép maga örömmámorban uszolt kint az utcákon az urak „tekészése” felett.

De minek is tudom ezeket a gyzások, szomorú, bukott eseteket? Megfájdul fölök a fejem s összeszorul a szívem annak az energia-nomorsulágnak látásra, aminek az ereje alatt nyög a tulipánt-vesztett magyar. Az a magyar, aki valamikor vérént ontotta a hazáért, ma gyáván megretírel, holott nem is az életéért, hanem egy gyenge virágról léven szó.

Temetni jöttem... Elemeneti végképen azt a szegény virágot, amely alig kinyílt, máris elhervadt.

Temetni jöttem... Elemeneti örökre azt az eszmét, amely meghalt, mielőtt megszületett volna.

Temetni jöttem... Elemeneti a magyar ipar-pártolást, mely verszégységben tavaly kimúlt.

Temetni jöttem... Elemeneti mindent, ami a magyar nép számára jelleme mellett vall; elemeneti mindent, hogy himródója se legyen a mi — gyázlatunknak...

Circumdunderum me...

HIREK.

Horvát pimaszság.

Amint vasárnap délután a csáktornyai állomás megselekedtek horvát „testvérünk,” az méltó volt annak urak jelleméhez, akik készséggel menő harcot üzentek a magyaroknak. Amiótt történt, az netovábbja a pimaszságnak, csimboroszsója a gyzásnak, non plus ultrája a szemtelenségnek s méltán megérdemli, hogy minden józónál ember undorral mondjon róla ítéletet.

Felszemeteltekde a mi földünkre, hogy itt piszkolják, gyalázzák, inzultálják azokat, kik egykor önfeleltek voltak s nem tapostunk a nyakukra, valahányszor ilyen megfergethéten fráterok Horvátországból ránk ötlöttek piszkos nyelvekkel.

Mert hogy a csáktornyai esettel kapcsolatosan az egész magyar nemzet megsejtéretke buralisan, alválnál, az bizonyos. Az a készséggel menő harc, amit ott hangzatosul az a megvádolt borda, nem csupán annak a pár magyar ember-

nek szólt, akik jelen voltak vasárnap a csáktornyai állomásban, hanem szólt mindnyájunknak, kik magyarok vagyunk s nem hagyjuk oni nevünknek sáros lábvelélti tiporni.

Hozzánk Alsólendvára este, a csáktornyai vonat megérkezésekor hatótt el a gyzás híre s érthetően igaznak keltett az eset vasárnapot. Többé lete találgatásra adott alkalmat, mert a valódi tényállás csak kevesen tudhatták s napokon át foglalkoztatta közönségünket.

Az igaznak ma már némileg lecsillapultak, de ököbe szorul a kezünk, valahányszor visszagondolunk a vasárnapi gyalázatra. Hogy mi történt ott, azt pusztá szóval nem lehet említeni. Látni kellett volna azt a tájékozót, azokat az emberi mivoltukból kivételőző vadakat, hogy vélemény tudnánk magunknak alkotni arról a piszokról, ami jelenleg lent a horvátok országában hatás alatt tartja a mesterlel feligazolt kedélyeket.

Látni kellett volna, hogy mello tételek tudunk mondani a Magdicsok, az Urbancsok híveire, akik mint a vakondok, a földet ének s csak a kanálisok szennye veti felszínre bűzhödt mivoltukat.

*

Az esztről beszerzett pontos tudósításunk különben ez:

Vasárnap délután Urbancs horvát képviselő Vasarodn beszámolóit tudt mondandó. Hívei közül 35 — 40 előkelő horvát férfi és nő eléje utazott Csáktornyára, hogy ott méltóképpen fogadják. Urbancs, a Kaniza felől fél 3 órakor érkezett vonatára, meg is jött, ekkor elől a peronnon egy vasadi választópólgár s dudvöz beszédet intézett a képviselőkhöz. Urbancs szintén hosszabb beszédében köszönte meg a fogadástát. Szonoklatá közben a horvátok egyszerű zajosán tintétni kezdtek, mire az állomásfőnök a beszéd abbahagyására hirtel a képviselőt s az egész komppát kitessékelt a peronnól. A horvátok ennek dacára sem távoztak az állomás épületéből, hanem bevonultak az étterembe, hol éppen akkor több magyar ember tartózkodott.

Itt Magdics, szintén horvát képviselő intézett beszédet a „hívekhez.” Beszédének minden egyes mondata erős igazgat volt a magyar nemzet ellen. A „híveknek” pedig, főleg szerb felé. Hangos közbekállásokkal gyalázódott ki felfeszélt illeték a magyar nemzetet s mikor Magdics azzal zárta be szonoklatát, hogy „a horvátok készséggel harcolnak a magyarok ellen,” a felféltzett horvátok nekirohantak a jelenlévő magyaroknak és inzultálókta őket. A magyarok, ahogy lehetett, védekeztek az alváló támadás ellen, mire a Magdics és Urbancs emberei kést rántottak s valószínűleg vérengzés is történik, ha a telefonice előhívott csendőrök szuroiny-szegezve le nem fegyverez a nekivudult tömeget. A csendőrök és a vasuti alkalmazottak erélyes fellépését látva, a horvátok — Urbancs és Magdicssal egyetemben — me nemükül igyekeztek, de sikerült közölük 13 férfit és 6 nőt letartóztatni, kiket most rendőri kihágáreset és államelény igazságtét helyezni vudt alá.

Korom Györgyöt áthelyezték.

Ugy látszik, nekünk lendviaiaknak már végzetünk, hogy legjobb embereinket szedik el fölünk. Néhány héttel ezelőtt Pataky Kálmánt szonlította el Alsólendváról egy miniszteri rendelet, a mult heti hivatalos lapok egyikében pedig Korom György polg. isk. tanár áthelyezéséről olvassuk.

Korom Györgyöt csak 3 esztendővel ezelőtt, 1904. júli 28-án helyezték át hozánk, de eme által rövid idő alatt is úgy a szivehez nőtt a lendviaiaknak, hogy különösen a fiatalgás társaságait el sem tudtuk képzélni jelenléte nélkül. Szerette benne mindenki a lelkeslező modoru férfit, ki készséggel tett szivesseget gazdagnak és szegénynek egyaránt. Körülbél, hogy esztendőn át, mint az „Alsólendvai Híradó” felelős-szerkesztője is szolgált a közügyet; a helybeli diárlagnak agilis előnye volt, több egyesületnek pedig buzdog tagja. Sopronba való áthelyezését késéggel kivül sajnálattal veszik tudomásul mindazok, kik Korom Györgyöt akár közvetlenül, akár közvetve ismerték s midőn azt kívánják neki, hogy új állomáshelyén is kísérje szerencse a gyökereit hozni vissza rák, azel bizonyára egész Alsólendva önjaját tolmáscott.

Eljegyzés.

Németh Manó urad ellenőr, okl. gazdász jegyet váltott úgy. Pénteken Ferencend urasághoz kedves és szeretetreméltó leányával, Ilonka kisserzonnyal Kerkaszentmiklóson. Szívbeli gratulálánk!

Alapszabály-jóváhagyás. Az alsólendvai széptö-egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Halálözás. Varga Sándor m. kir. postai és távírda-mester pénteken délután, életének 55. évében, hosszas szenvedés után elhunyt Alsólendván. Ma, vasárnap délután 4 órakor temetik.

Uj iskolászeki tagok. A három évvel ezelőtt megválasztott iskolászeki tagok mandátuma lejárván, szerdán választották meg az új iskolászeket megválasztottak: Dr. Józsa Fábán, Kiss Dezsen, Fusz F. Nándor, Iszót Ferenc, Kó Hájos Mihály, Tivadar Ferenc, Toma János, Mercenyi Ferenc, Gerencsér József, dr. Filkor Márton, ifj. Gazdag János, Belovics Antal és Simonka János. A választási aktus, melyben mintegy 93-an adták le szavazatukat, az elemi iskolában folyt le.

Magyar érvényőrjár t. r. első évi közgyűlése aug. hó 4-én délelőtti 10 órakor tartja meg a Korona-szálló I. számú szobájában.

Vasut-ügy, mely bennünket is érdekel. A kereskedelmiügyi miniszter Pallos Ignác budapesti építési vállalkozónak az általa Nagykanizsától Letenyéig tervezett h. e. vasút folytatásaként Rátka, Alsözemene, Csörnyégy és Lendvajafalu községek érintésével a dunántúli h. e. vasutat Alsólendva állomásáig vezetendőt szabványos nyomtávú gőzüzemi helyi érdektől vasutvonatra az előmunkáit engedélyt egy évre megadta. Eszerint tehát Pallos Ignác eredeti tervét kibővítette, amennyiben a Letenyéig tervezett vasutat most már Alsólendvára szándékozik építeni.

Állami postának lesz. Mint megbízható forrásból értesülünk, postahivatalunk a postamester elhalálása után alkalmából legelőször kikészítési kezelsébe megy át, gyalás állami postát kapunk. Ezzel, városunk közönségének egy régi vágy teljesül!

Nem hiába beszélünk. Nem vagyunk barátai a dicekvesnek, de valahányszor egyik-másik felszólalásukat siker koronázza, mindannyiszor önelégülünk, ekkor sóhajtunk fel: „Hála Isten!” A mi munkánk nehéz, nagyon nehéz, de örömmel dolgozunk, örömmel veszdünk kis városunk érdekében, ha látjuk, hogy buzgólkodunk nem meddő igyekvés. Ha látjuk, ha tapasztaljuk, hogy meghalgtatunk, megértének bennünket, méltányolnak törekvésinkben (melyek rosszak sohasem lehetnek), fokozott erővel dolgozunk a közezt, hogy ezzel minél többet használjunk ugy a közönségnek, mint a városnak magának.

Elmondunk pedig legelőször azt az alkalomból, hogy — mint öröndeseten tapasztaljuk — egyik előző számunkban a közügy címszabla alá vonatkozó hírünk („Nem mezíváros, hanem nagyközség”) elhatolt azokhoz is, akikhez intézve volt. Meghallgtatunk bennünket s haladéktalanul kiserélték a táblákat. Most már nagyközség vagyunk az utcavegenek is, nemcsak a városiában. (Az igaz, hogy a nyelvtanban is így tanultuk: „nagyközség,” nem pedig így: „nagy község.”)

Mi nem numeráljuk? „Magyar Paizs” lapjárunk legelőbbi száma egy statisztikát közöl s kimutatja, hogy a Tulipánzövetség magyar védőegyesületnek eddig 115 főjéka van széles ez országban. Szerinte ebből 6 van Zalamegyében, ugyint: Nagykanizsán, Zalaezerszéken, Csáktornyán, Sümegyen, Letenyén és Zalaszentgróton. Hát mi nem létezzük? Nekünk talán nincs védőegyesületünk?

Táncmulatság Dobronakon. Mint már egy ízben említettük, a dobronaki fiatalgás a hó 21-én, vasárnap a Doma-éle védőelő kerfjében nyári táncmulatságot rendezt. Kezdeté délelőtti 6 órakor. Belépődíj: személylegy 1 kor. 60 fillér, családjegy 3 kor. — A rendezéségek felkért bennünket annak közléseire, hogy akik nem kaptak meghívót (bár erre reflektálnak), az tevédsébből történt s szivesen láttának a mulatságot.

Határrendőrségi kirendeléség Múraszombatban. Múraszombati testvérpárunk újra a következőket:

„Nagy meglepetés érte a mult hó 30-án Múraszombatot. Dombi Ferenc m. kir. határszéki rendőr megjelent a községi jegyzőnek s előadta, hogy a belügyminiszterfőtől sürlyengyel az a parancsot kapta, hogy azonnal jöjjen Múraszombatba, vegyen családjának lakást, mert Alsólendva helyi is leszünk. Nagysá, mert a határrendőrség dolgáról senki sem tudott semmit. Se főbíró, se község, sőt az alispán sem, kilétez telefonice for-

dultak felvilágosítottak. A hir futóitzékert terjedt és általános örömet keltett anélkül is inkább, mert abban a formában szállalagott, hogy egy főtisztviselő s egy főbiztos vezetése alatt 6 emberből álló kirendeltség fog ide jönni. Domti Ferenc, a főbíró felesége, a szászú családja és butorai is vele jöttek, nyomban lakás kereséshoz fogott, úgy a maga, mint a hivatal számára, de — amint az előrelátóbbul — nem talált. Nem állított feltétlenül, de valószínűnek tartjuk, hogy a lakás-hányt volt az oka annak, hogy a határrendőrség ügye, amint most már kétségtelenül megállapítható, 2 emberrel olvadt le. „A Vasármegeje” ugyanis jul. 5-iki számban azt írja, hogy a soproni határszéli rendőrkapitányság vezetője, Ilosvay Gusztáv kapitány az újonnan levízgazdát határszéli rendőrök közül kettőt Muraszombatra rendelt szolgálatra. E két rendőr már itt is van. Itt jelezte meg, hogy a Dombi Ferenc kirendeltséget, a melytől megkapott alkalmas lakást, visszavonták és a 15 óra 10 óra várára vezényelték.”

Laptársunk e két utolsó sorozat csak annyit a megjegyzésünk, hogy mindeztől nem vényelték ide semmiféle határrendőrt, szintén sem láttuk Dombinak s hogy nem is lehet nagy szükség Alsöldendvának a határrendőrségre, mikor a két szomszédos határvárosnak, Csáktornának és Muraszombatnak ugys van!

— **Kivágják a fákat?** Míg más városok a felleltek erdőkérdésének minden fölött haladnak, addig mi a megelövét sem becsuljuk meg. Nem elég, hogy a most esztendőig egyként tömegesen írtottunk ki szűpen feldrók fák utcáinkról (a milleniumi fák miatt, melyek azonban nem erdek meg), most ismét ezt akarjuk cselekedni. Ugyanis — mint értesülünk — az előjáróság elhatározta, hogy a Tomka-féle ház és a melléte levő házak elől a fákat kivágatja csak azért, mert történetesen ezek a fák a huzandó aszfaltjárda szélső vonalába 10–15 centiméterre belesnek. Ohó uram! Láttunk mi már Alsöldendvánál nagyobb városokat is, ahol az aszfaltminálalkalmazatkot a faültvényekhez s azáltal, hogy az aszfaltjárda tervezett szélességét rövidítést szenvedett volna, kis körülak számban földe megnyak az aszfaltban a fa törzseknek. Budapestben is láttunk ilyeneket bőden, pl. a Kálvín-téren, a Múzeum- és Károly-körutakon, Üllői-utón, Kecskenéti-utakban és sok egyebütt. Ezért nem kell kivágni azokat a szép fákat.

— **Dervarics Kálmán 6 hónapot kapott.** Még élénk emlékeztetés lehet közönségünknek az a veredésk, melyet a Dervarics-gyerekek rendeztek városunk főutóján az év április 7-én délután. Úgy történt a dolgot, hogy Dervarics János (az idősebbik), ki Klein szállítónál áll szolgálatban, részegen ment haza, miért Klein megfedtte. Dervarics gormbáskodni kezdett, amiben segített neki öccse, Dervarics Kálmán is. Sőt Klein az ifjabb Dervarics tetleg is bántalmazni akarta s mikor Toma János városbíró közbelepett, Dervarics Kálmán kést rántott és learkarta szurni Tomát, de megakadályozták. — Ezen bűnével foglalkozott csütörtökön a zalaegerszegi ügyészség s az elhangzott vád- és védőbeszédet után — 6 hónapi fogházbüntetésre ítélték Dervarics Kálmánt.

— **Ismét a világítás.** Vasárnap este, dacára az átláthatatlan koromsötétségnek, ismét nért terjesztették jötekyon fényüket utcáinkon a póznára felötözött szentjánosbogarak. Világítási vállalkozónk megint aludt s megint úgy találta, hogy amikor ő alszik, akkor nem dukál világítás. Pedig, amikor a főtcaai építkezés és asztalosai munkálatok tartanak, nem szabadna a város teljes sötétségben hagyni egy percig sem. Könnyen baleset érhet bárkit. Hógnye! a az utakat szét télerakták téglákkal, kaviccsal, földdel, kazánokkal, amik mind-mind okai lehetnek a nagy- vagy lábtörésnek. — Uraim! Csinalgassát valamit az a sokat emlegetett világítás!a. Dobjuk le azokat a hivány mészecskéket s állítsunk fel helyettük olyan lámpákat, amik megvédik a lakosság testi épségét.

— **Miként juthatunk nagy jószágemhez?** Kétségtelen, hogy ma, midőn a huzdrágas napról-napra fokozódik, az a jóvedelmében zobb gazdaságilag foglalkozás a marha- és baromfienyésztés. Azonban szarvasmarhát nem mindenki tenyészhet, de baromfi jöformán minden család tenyészhet s ha nem is tenyészti azt tojásból, tarthat, azaz csirke korában pár fillérrét veszi azt s otthon hulladékokon nagyra neveli s úgy olcsón finom

és tápláló húshoz, tojához és tollhoz juthat. Főként a pulyka tartása és nevelése jóvedelmű. Maga a miniszter 3 év előtt országos felhívást intézett a közönséghez, hogy karolják fel jobban a jóvedelmű pulykatenyésztést. És van is ennek a felhívásnak hatása. Ma sokkal nagyobb arányú már a tenyészési ág, mint 3 év előtt volt. Most Hreblyai Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő, régi és közkevély padzások író tollából megjelent a „Pulykatenyésztés és értékesítés” című 140 oldalas s 48 képpel díszített munka, melynek megszerzését és az abban kitűnő magyarsággal adott tanácsokat és utmutatókat mindenkinél a legmelegebben ajánljuk. Megrendelhető a munka 3 K. 20 fill. előleges beklüldése mellett a szerzőnél, Budapest, Városliget, Mezőgazdasági m. kir. múzeum.

— **Állat az emberben.** Kelemen Károly túszenkületperi gazda egy hét éves leánykát lakására csalt és erőkeltenen merényeltet követett el rajta. Néhány nap múlva meg egy 5 esztendősd leánykát kísérte meg hasonló gazd családokéit, de tetten érték és bűnös szádként megkötötték. Mikor ennek híre ment a faluban, az emberek annyira feldühödtek Kelemen állagságán, hogy meg akarták linchelni s csak az előjáróság közbe lépésének köszönheti, hogy ott nyomban agyon nem ötöttek. Az állatias ember ellen megindították a bünvádi eljárást.

— **Vörös kakas.** Hofmann József kálóciai lakos udvarán repcét csepeletk. Hogyan, hogyan, s a cseplőgépből egy szikra a repce-szalmára esett, amittől ez tüzet fogott. Még mielőtt megakadályozták volna, az egész repcetermes odaégett.

— **Lopás.** Orbán József németfalusi lakos patyjából Cigány András szentgyörgyvölgyi lakos többféle ruhaneműeket ellopott. Feljelentették.

— **Veredésk.** Krapec István, Antolin Mihály, Vajkovics Márton és ifjú Kostica István izsakóli legények egyik este megtámadták Smitler Lajos stájerországi lakost és tetleg bántalmazták. A helybeli csendőrségen feljelentették a támadó legényeket.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. tanár ur, Lipik. Érthető érdeklődéssel várjuk a lendvaikai fürdő-level folytatását. Minél többször olvashatjuk, annál jobb. Kellemes fűrésztés kívánok! Egy előlötöz. A figyelemzetést köszönöm. Anélkül sem hagytam volna szó nélkül azt a már firteltettné vált állapotot, ami a világítás körül többi időkben gyakran tapasztalható.

R. Edé ur, Lendvaufalu. Balkányi ur átadta a beklüdt amerikai levelet, de csak jóvá számban közölhetem. Alsöldendvai háziasszony. Megkaptam, közzreadtam.

373. 1907. szám.

Arverési hirdetés.

Hlatko János végrehajató javára Haas Lipót végrehajlatát szemelendő az alsöldendvai kir. járásbírószék 1907. Sp. I. 302/3. számú biztosítási végrehajlatát és az alsöldendvai kir. bíróság 1907. V. 337/3 sz. kiküldetést rendelő végzése alapján 170 K. követelés s járulékaik kielégítésére Baksán

1907. évi július 22. napján d. e. 10 órakor

szarvasmarhák, lovak, kocsik, gazdasági tárgyak és eszközök, butorok s ágynelemek és egyéb ingóságok 3199 korona becserkétben bírói árverés útján fognak eladtni következő általános árverési feltételek mellett: Ha a tárgy becserkété meg nem ígértetnek, az a kiáltási árny aról is a leg-többet ígéro által megvettnék jelentetik ki, még akkor is, ha más árverelő által ígértet nem tettekt. Minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. Ha a legtöbbet ígéro a vételárt aronnal le nem fizetné, a tárgy azonnal újabb árvereltetik s ez esetben a fizetést nem teljesítő árverelőnek a netaláni többlet-hész igénye nincs, ellenben a netaláni kisebb összegget pótolni köteles és az árverés további folyamán részt nem vehet.

Kelt Alsöldendván, 1907. jul. hó 5.

Reményfy Jeno
bíró, végrehajató.

Snyomatott Balkányi Ernő gyorssajtóján Alsöldendván.

Ajánlható czégek Alsöldendván.

(Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.)

BLAU SANDOR vasuti vendöglöknek kerthelyiséseben minden vasár- és ünneppap delutánajra olcsóron elcigányozna.

WORTMAN BENÖ rüfos és divatterkeskedö.

FARAGO ISTVAN fodrász.

HORVATH LAJOS fodrász. Illatszerek raktára.

BADER HERMAN czipész.

SCHWARZCZ KÁROLY borkereskedö.

TÖRÖK SANDOR czipész és borkereskedö.

ÁG ISTVAN vendöglök, Hosszafalu.

MAYER ODÖN öras és ökszörös. Nagy raktar chína-özüst arukban

WALTERSDORFER HENRIK mészáros és berkoesi-talajdonos.

BECK MIKSA stüdüje.

POLLAK LAZÁR nygkereskedö.

HEGEDÜCS ISTVAN eszmadia.

FERENCZY JÖZSEF vendöglök.

REVSZ SAMU központi kavés.

Özv. TUSKE FERENCZNE vendöglök.

MANDELBAUM MÖR rüfos és divatrua kereskedö.

AIHNSTEN BENÖ fűszer-, festék-, esomege-, liszt- és vetemény-magvak, ugyszintesen norinborjú-, üveg- és porcellán-kereskedése. — Deszka-, épületfa- és szeszraktár.

REICHENFELD SANDOR berkoesi-talajdonos. Idei Mautner-féle magvak FREYER LIPÖT kereskedésben kaphatök.

WEISZ SZIGMOND ölsendüri férfi-szabö.

TOPLÁK JANOS vegyeskereskedése, mész- és cement-raktára és cementrua készítése.

BÜXNER SAMU vegyeskereskedö.

GAZDAG FERENCZ vendöglökje a „Csipkéshez” Hosszafaluban.

NEUBAUER ANDRÁS Korona vendöglök.

Fr. Kaiser-féle

Bregenz vorarlbergi köhöges
elenni cukorkák.

kaphatök alulított gyögysszertárban. Ki ezen köhöges elenni cukorkákat figyelembe nem veszi, vétekyik saját egészsége ellen. — Kaiser-féle

„Mell-Caramella” cukorkák

fenyövel, orvosiilag kipróbatl és ajánlott szar a köhögés, hurut és gégerekedést ellen. 45 1/2 dir. kösönözö. Nyitványokkal igazolja ezen szar hathatóságát, azaz kitűnő gyöghatásu

~cukorkának csomagja 20 fillér.

Kapható: Fuss F. Ándör gyögysszertárban Alsöldendván.

MAKULATURA- PAPIR

métermázsánkint 20 koronáért

kapható

BALKÁNYI ERÖ

könyvkereskedésben Alsöldendván.